

PfS. PEDAGOGISK FORSKNING I SVERIGE

Riktlinjer för medförfattarskap

Frågan om samförfattade forskningspublikationer har diskuterats inom flera vetenskapsområden under en lång tid. Samförfattande har blivit allt mer vanligt och har också inom samhällsvetenskaperna och det pedagogiska kunskapsområdet i huvudsak uppfattats som en positiv utveckling där kvaliteten generellt förstärks vid samarbeten¹. Fler kompetenser aktiveras i analyser, slutsatser och i själva skrivandet.

Samförfattande väcker dock även en rad frågor. I många fall blir det oklart om respektive författares verkliga insatser. I vissa fall kan det handla om att sätta sitt namn på en artikel man kanske i själva verket haft liten del i. Det finns risk att t.ex. doktorander blir exploaterade av väletablerade forskare som är projektledare och förfogar över resurser som datamaterial eller finansiering. Det kan då vara såväl karriärmässigt som ekonomiskt riskabelt för yngre forskare att publicera som ensamförfattare eller att påvisa den verkliga arbetsfördelningen om denne är i en beroendeställning för sin försörjning.

Inom det pedagogiska kunskapsområdet råder oklarheter kring vilka principer för författarordning som tillämpas. Inom medicintidskrifternas område finns sedan länge de s.k. Vancouver-reglerna som gör explicit under vilka förutsättningar det är acceptabelt att stå som medförfattare². SWERA tillsammans med tidskriften Pedagogisk forskning i Sverige vill med dessa riktlinjer bidra till klarhet kring vilka spelregler som gäller för samförfattande inom det pedagogiska kunskapsområdet utifrån en tydlig forsknings- och publiceringsetik.

Vem skall anges som författare till en vetenskaplig publikation

I enlighet med de s.k. Vancouver-reglerna ska följande fyra kriterier vara uppfyllda: Den som anges som författare skall (1) i betydande mån ha bidragit till publikationen, exempelvis genom att ansvara för eller ha bidragit till dess grundläggande idé, design, datainsamling, databearbetning, teoriutveckling, analys eller tolkning. Den skall också (2) ha, ensam eller tillsammans med andra, skrivit det ursprungliga manuskriptet och/eller i betydande grad deltagit i det fortsatta revisionsarbetet med insatser av vetenskaplig karaktär. Den skall vidare (3) ha godkänt slutversionen av publikationen. Den skall slutligen (4) kunna och vara beredd att offentligt försvara publikationen och dess resultat. Den, och enbart den, som uppfyller samtliga dessa villkor skall anges som författare. Den som på ett substantiellt sätt bidragit till

¹ Se t.ex. <https://authorservices.taylorandfrancis.com/wp-content/uploads/2017/09/Coauthorship-white-paper.pdf>

² Se: <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

publikationen, men inte bidragit tillräckligt mycket för att anges som författare, bör omnämnas i ett "acknowledgement".

Särskilda omständigheter som inte meriterar till författarskap

Vid bedömning om någon skall anges som författare till en publikation är det alltså inte meriterande (1) att som chef eller ansvarig för forskningsanslag stödja projektet ekonomiskt eller på annat vis, (2) att ha bidragit med rutinmässigt tekniskt eller administrativt arbete, (3) att ha delat med sig av datamaterial som publikationen bygger på, (4) att ha bidragit med språkgranskning, eller (5) att ha gett generell handledning till publikationens författare.

Författarordning

Om flera författare förekommer, är det författargruppen som avgör författarordningen. Först i författarordningen bör den stå som lagt ned mest arbete. Därefter den som lagt ner näst mest arbete o.s.v. Alfabetisk ordning bör användas om insatsen varit jämbördig (detta noteras i form av en fotnot i artikeln).

Beslutad i samråd med SWERA, Swedish Educational Research Association, 2022-02-24.